

Dumpet ammunisjon

En framtidig miljøtrussel

Det finnes enorme mengder ammunisjon og kjemiske våpen dumpet i havet. Ammunisjonen har begynt å lekke, men vi vet lite om miljøkonsekvensene.

I Norge er det dumpet flere hundre tusen tonn ammunisjon. Det meste ble dumpet i havet, men mye av dumpingene er aldri registrert. De reelle tallene er derfor ukjent.

Den dumpede ammunisjonen stammer i stor grad fra andre verdenskrig. I årene etter krigen ble hele skip lastet med tyske kjemiske våpen senket i Skagerrak. Dumpingen skjedde med tillatelse fra norske myndigheter. Dette ble sett på som en enkel og billig metode for å bli kvitt problemet.

Mye av ammunisjonen har nå ligget og forvitret i nesten ett århundre. I ammunisjonen er det både eksplosiver, tungmetaller og en rekke helse- og miljøskadelige stoffer. De potensielle miljøeffektene er i stor grad et oversett problem. FFI er ett av få forskningsinstitutter som jobber med kartlegging og miljøovervåking av dumpingplassene.

Fant sprengstoff i fiskelever

FFI har avdekket lekkasje av tungmetaller, eksplosiver og andre stoffer fra ammunisjonen til omgivelsene fra flere dumpingplasser i norske farvann. En FFI-rapport fra 2021 avdekket rester av sprengstoff i fisk og skaldyr ved samtlige av de fire dumpingplassene som ble undersøkt.

Men det forskes generelt lite på problemet. Vi mangler fortsatt kunnskap om hvordan miljøgiftene spres, hvordan stoffene akkumuleres i planter og dyr og hvilken risiko dette innebærer for mennesker.

Kan fortsatt detonere

Den dumpede ammunisjonen utgjør en fare for fiskere og andre som ferdes i naturen. Eksplosivene i ammunisjon som har ligget i havet eller nedgravd på land er ofte like funksjonell som da den ble produsert. Noen eksplosiver

kan faktisk bli mer følsomme over tid. Det kan i verste fall føre til at ammunisjon selvdetonerer der den ligger eller hvis den blir flyttet på.

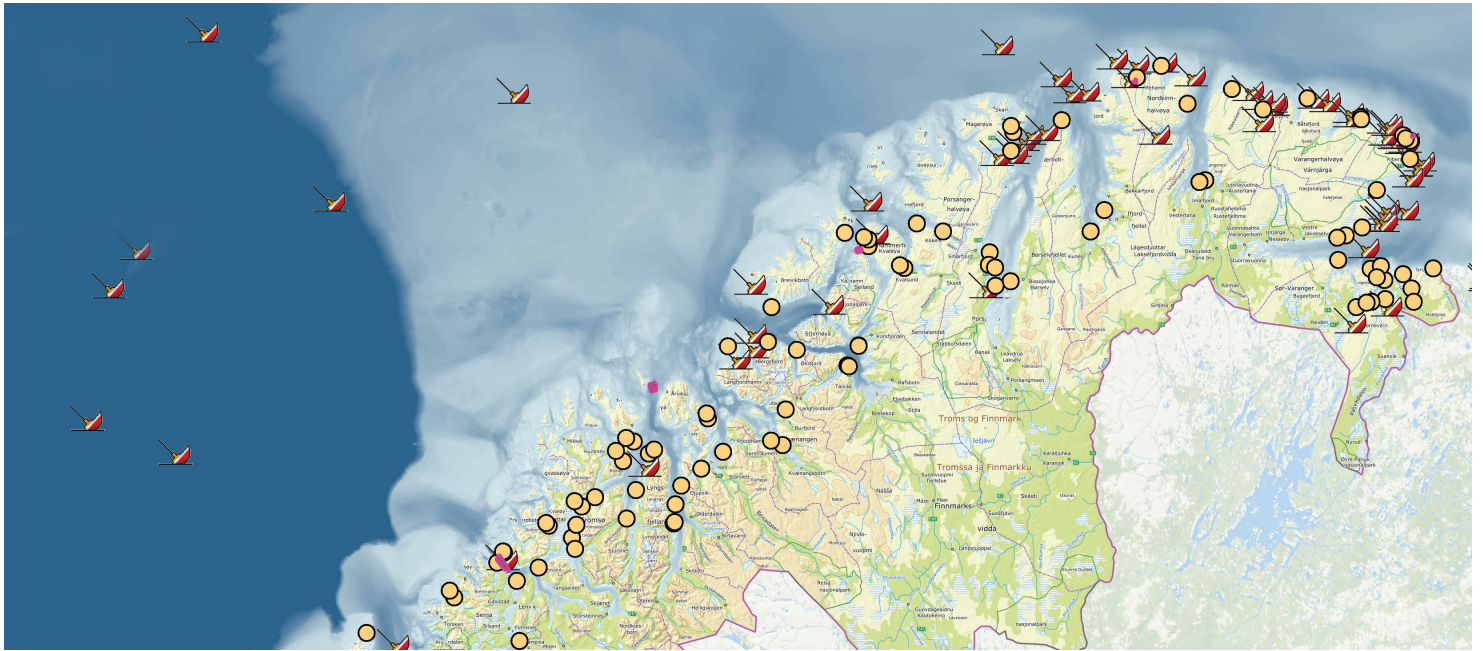

Gi beskjed til politiet hvis du finner krigsrester

Turgåere, sportsdykkere eller andre som ferdes i naturen og finner krigsrester må varsle politiet.

Hvis ammunisjon må uskadeliggjøres tar politiet kontakt med Forsvaret.

Politiets sentralbord: 02800

▲ Langs hele norskekysten finnes det dumpet ammunisjon. Illustrasjonen viser en del av Nord-Norge med markering av hvor krigsvrak, tyske kystfort og batterier og dumpelast for ammunisjon (lilla markeringer) er lokalisert. Kartutsnitt: FFI

Her finnes det dumpet ammunisjon:

- **Finnmark.** Antagelig er det her de største mengdene med ammunisjon ble dumpet, men noen sikre anslag finnes ikke.
- **Skagerrak.** Om lag 160 000 tonn kjemisk ammunisjon er dumpet i Skagerrak.
- **Dumpingplasser.** Det finnes 29 registrerte men også mange uregistrerte dumpingplasser langs hele kysten. Blant annet ved tidligere kystfort. FFI har kartlagt lekkasjer fra dumpingplasser i Skagerrak, Malangen, Skjerstadfjorden, Leirfjorden og Øygarden.
- **Krigsvrak.** Hundrevis av krigsvrak ligger fortsatt på havets bunn langs norskekysten.
- **Miner.** Etter krigen ble mange miner fjernet, men det ligger fortsatt titusenervis igjen i norske farvann.
- **Krigshandlinger.** Tyskerne og de allierte bombet mange områder i Norge under krigen. Et ukjent antall blindgjengere ligger igjen etter disse handlingene.

Om prosjektet

Du finner flere artikler, filmer og forskningsrapporter her:

<https://www.ffi.no/forskning/prosjekter/dumpet-ammunisjon-og-krigsetterlatenskaper>

Oppdragsgivere for prosjektet er:

- Forsvarsdepartementet
- Justis- og beredskapsdepartementet
- Kommunal- og distriktdepartementet
- Mattilsynet
- Kystverket
- Miljødirektoratet

Foto: Ivar Aaserud / NTB Scanpix

Vi trenger bedre oversikt

FFI samler inn data og informasjon om hvor det er dumpet ammunisjon både i sjø, ferskvann, elver og på land. Vi kartlegger også gamle minefelt, krigsvrak, kystfort, ammunisjonslagre, tyske stillinger og områder som ble bombet under krigen.

Har du kjennskap til hvor det kan være dumpet ammunisjon? Rapporter via vår kartapp: <https://www.ffi.no/no/static/kart/> eller send epost til firmapost@ffi.no

KARTAPP